

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دانشگاه قرآن و حدیث

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته علوم حدیث

گرایش کلام و عقاید

روش های انتقال آموزه های اعتقادی در احادیث و سیره امام رضا (ع)

استاد راهنما:

حجه الاسلام والمسلمین دکتر مهدی غلامعلی

دانشجو:

اکرم سلامی

خردادماه ۱۳۹۵

چکیده

آموزه های اعتقادی که شامل تبیین اعتقادات، رد شبهات و رد مکاتب دیگر، است در این میان اگر متون دینی (قرآن کریم و روایات معتبر اهل بیت β) را دو مقام انتقال اعتقادات بررسی کنیم به روشنی ملاحظه می کنیم که در انتقال اعتقادات، این متون، از روش های ویژه ای پیروی می کنند.

در این تحقیق روش های انتقال آموزه های اعتقادی در احادیث و سیره ی امام رضا ϕ مورد بررسی واقع شده است.

قبل از اینکه وارد مباحث روش های انتقال شوم فصل اول، کلیات و مفاهیم و در ادامه آن به اصول حاکم بر انتقال آموزه های اعتقادی پرداختیم چرا که اصول یک راهنمای عمل است و باید برای انتقال آموزه های به این اصول توجه کرد که عبارت است از: اصل استمداد از خدا و توسل به اهل بیت β ، اصل توانایی ها و تفاوت فردی، اصل ایجاد مقبولیت، اصل محبوبیت، اصل برطرف کردن بهانه جویی مخاطب، که باید در همه ی روش ها مورد بررسی قرار بگیرند.

مباحث روش، در دو فصل روش القای مستقیم و روش های القای غیر مستقیم دسته بندی شده (البته در این دسته بندی یک هم پوشانی وجود دارد یعنی در روش های مستقیم گاهی از روش های غیر مستقیم هم استفاده می شود)

روش های القای مستقیم که عبارتند از: روش پرسش و پاسخ، روش مناظره، روش مقایسه ای، روش تقسیم و روش های القای غیر مستقیم عبارتند از: روش های مربوط به زیبایی های معنوی که شامل روش تشبیه، روش مجازگویی و روش کنایه می باشد، روش استفاده از شعر، روش استفاده از داستان، روش توصیفی و روش نمادین مورد بررسی واقع شده است که ذیل توضیح و تشریح هر روش، نمونه ای بیان شده است و در پایان نتیجه گیری کلی و مختصری از مجموعه تحقیق به عمل آمده است.

واژگان کلیدی:

روش، انتقال، آموزه، اعتقادات، سیره امام رضا ϕ ، حدیث.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۱
فصل اول: کلیات و مفاهیم.....	۳
۱.۱ بیان مسأله تحقیق.....	۵
۱.۲ اهمیت و ضرورت تحقیق.....	۶
۱.۳ سوالات تحقیق.....	۷
۱.۴ پیشینه تحقیق.....	۸
۱.۵ تعریف مفاهیم تحقیق.....	۱۲
۱.۵.۱ روش.....	۱۲
۱.۵.۲ انتقال.....	۱۳
۱.۵.۳ آموزه.....	۱۳
۱.۵.۴ اعتقادی.....	۱۳
۱.۶ اصول حاکم بر انتقال آموزه‌های اعتقادی.....	۱۴
۱.۶.۱ اهمیت اصول.....	۱۵
۲.۶.۱ اصل توجه به هدایت الهی و استمداد از پروردگار.....	۱۶
۲.۱.۶.۱ آمادگی روحی و معنوی.....	۱۷
۲.۲.۶.۱ بردن نام خدا و دعا کردن.....	۱۷
۱.۷.۲.۳ توجه به شعائر و دستورات دینی.....	۱۸
۳.۶.۱ اصل توانایی‌ها و تفاوت فردی.....	۱۹
۱.۷.۴ اصل مقبولیت.....	۲۴
۱.۷.۴.۱ تسلط علمی بر مباحث.....	۲۵
۱.۷.۴.۲ استفاده از عبارات های ساده و قابل فهم.....	۲۵
۱.۷.۵ اصل ایجاد محبویت.....	۲۷
۱.۷.۵.۱ آراستگی به اخلاق نیکو.....	۲۸
۱.۷.۵.۲ تشویق پس از پذیرش.....	۲۸
۱.۷.۵.۳ همدلی و همراهی.....	۳۱
۱.۷.۶ اصل برطرف کردن بهانه‌جویی مخاطب.....	۳۴
فصل دوم: روش‌های القاء مستقیم در انتقال آموزه‌های اعتقادی.....	۳۷
۲.۱ روش القای مستقیم.....	۳۹
۲.۲ روش پرسش و پاسخ.....	۳۹

۴۱ انواع پرش	۲.۲.۲
۴۱ پرش های انکاری	۲.۱.۲.۲
۴۲ آموزشی	۲.۲.۲.۲
۴۲ الف - پرش صریح	
۴۴ ب: ایجاد پرش در نوع بیان و به کار بردن واژه ها..	
۴۴ ج : پرز دادن رفتاری که درمخاطب ایجاد پرش می کند.	
۴۵ پرش تقریری	۲.۳.۲.۲
۴۷ پرش های بیهوده	۲.۴.۲.۲
۴۷ روش پاسخ گویی	۲.۵.۲.۲
۴۷ الف : شناخت انگیزه و زمینه پرش	
۴۸ ب : روش پاسخ نقضی	
۴۹ ج: روش پاسخ حلی	
۴۹ هـ: روش مناظره	
۵۰ مناظره صحیح	۲.۲.۱
۵۱ مناظره ی ممنوع	۲.۳.۲
۵۲ موفقیت درمناظره صحیح	۳.۳.۲
۵۲ استقبال از پرش	۳.۱.۳.۲
۵۳ آزادی انتخاب به طرف مقابل	۳.۲.۳.۲
۵۴ شروع یا نقطه اتحاد	۳.۳.۳.۲
۵۶ یاد آوری مقبولات	۳.۴.۳.۲
۵۸ خارج نشدن از موضوع مناظره	۳.۵.۳.۲
۵۹ روش مقایسه ای	۴.۲
۶۰ هدف از مقایسه	۱.۴.۲
۶۰ آثار و فواید روش مقایسه ای	۲.۴.۲
۶۱ نکته ها	۳.۴.۲
۶۳ روش تقسیم	۵.۲
۶۳ انواع تقسیم	۱.۵.۲
۶۴ فواید تقسیم	۲.۵.۲
۶۴ شرایط تقسیم	۳.۵.۲
۶۷ فصل سوم : روش های القای غیر مستقیم درانتقال آموزه های اعتقادی	
۷۰ روش های مربوط به زیبایی های معنوی انتقال آموزه های اعتقادی	۳.۱
۷۰ روش استفاده از تشبیه	۳.۱.۱

۷۰ ۳.۱.۱.۱. تعریف تشبیه
۷۱ ۳.۱.۱.۲. ارکان تشبیه
۷۱ ۳.۱.۱.۳. آثار و فواید روش تشبیه
۷۱ ۳.۱.۱.۴. انواع تشبیه
۷۴ ۳.۱.۲. روش مجازگویی
۷۵ ۳.۱.۳. روش کنایه
۷۷ ۳.۲. روش استفاده از شعر
۷۷ ۳.۲.۱. اهمیت شعر
۸۰ ۳.۲.۲. فوائد شعر
۸۱ ۳.۲.۳. شرایط شعر
۸۱ ۳.۲.۴. مراحل حفظ شعر
۸۱ ۳.۳. روش استفاده از داستان
۸۱ ۳.۳.۱. اهمیت داستان
۸۲ ۳.۳.۲. فوائد داستان
۸۳ ۳.۳.۳. انواع داستان
۸۶ ۳.۳.۴. شرایط عام داستان
۸۷ ۳.۳.۵. شرایط خاص داستان گویی برای کودکان و نوجوانان
۸۹ ۳.۴. روش توصیفی
۹۰ ۳.۴.۱. آثار و فواید روش توصیفی
۹۱ ۳.۴.۲. تقسیمات توصیف
۹۶ ۳.۵. روش نمادین: (تقطیعی)
۹۶ ۳.۵.۱. تعریف نماد
۹۸ ۳.۵.۲. فواید شیوه نمادین
۹۹ ۳.۵.۳. شرایط شیوه نمادین
۹۹ ۳.۵.۴. روش ساختن شیوه نمادین
۱۰۱ نتیجه گیری و پیشنهاد
۱۰۲ منابع